

**Diagnoza
występujących w środowisku szkolnym
potrzeb rozwojowych uczniów,
w tym czynników chroniących i czynników ryzyka,
ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń
związanych z używaniem substancji psychotropowych,
środków zastępczych oraz nowych substancji zastępczych
w Zespole Szkół Nr 26 w Warszawie**

Załącznik do szkolnego programu Wychowawczo-Profilaktycznego

Warszawa, wrzesień 2024 r.

1. Szczegółowe źródła informacji do modyfikacji programu wychowawczo – profilaktycznego w Zespole Szkół Nr 26 w Warszawie.

Konieczność przeprowadzenia diagnozy występujących w środowisku szkolnym potrzeb rozwojowych uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychotropowych została wskazana w § 6 ust. 2 Rozporządzenia MEN z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z 2015 r. poz. 1249 ze zm. w 2018 r. poz. 214) oraz w zmienionym od 1 września 2019 r. art. 26 ustawy – Prawo oświatowe, który brzmi:

- „ 1. Szkoły oraz placówki, o których mowa w art. 2 pkt 3–5, 7 i 8, realizują program wychowawczo-profilaktyczny obejmujący:
- 1) treści i działania o charakterze wychowawczym skierowane do uczniów
 - 2) treści i działania o charakterze profilaktycznym skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.
2. Program wychowawczo-profilaktyczny opracowuje się na podstawie wyników corocznej diagnozy w zakresie występujących w środowisku szkolnym potrzeb rozwojowych uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychotropowych, środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych.
3. Diagnozę, o której mowa w ust. 2, przeprowadza upoważniony przez dyrektora Zespół Wychowawczy.”

2. Cel diagnozy:

Celem diagnozy jest ocena czynników ryzyka i czynników chroniących zachowań problemowych/ryzykownych uczniów naszej szkoły. Przedmiotem badań były cztery grupy zachowań problemowych/ryzykownych uczniów:

- a. przemoc i zachowania agresywne, w tym cyberprzemoc;
- b. wykluczenie społeczne;
- c. używanie substancji psychoaktywnych;
- d. problemy szkolne oraz psychospołeczne czynniki chroniące i czynniki ryzyka uwzględniające: wpływy rówieśnicze, rodzinne, szkolne naukę zdalną, środowiskowe i cechy indywidualne.

Wnioski i wyniki diagnozy stanowią podstawę do wprowadzenia zmian w Programie Wychowawczo-Profilaktycznym na rok szkolny 2024/2025.

A/ Zespół wychowawczy przygotowując badanie bazował na wynikach badań z poprzedniego roku. Zakreślały one obszary, które sprzyjały występowaniu oraz zażywaniu środków odurzających. Posługując się definicją, że **czynniki ryzyka** to cechy osobowe, sytuacje, warunki i

wydarzenia życiowe potencjalnie wpływające na pojawienie się problemów w obszarze zdrowia psychicznego, zwiększające prawdopodobieństwo ich wystąpienia, przyjęliśmy, że są to:

Indywidualne czynniki ryzyka:

- a. skłonność do zachowań depresyjnych, zwłaszcza w okresie osamotnienia, braku kontaktów rówieśniczych, izolacji z powodu pandemii,
- b. deficyty rozwojowe: słaba odporność na frustrację, niedojrzałość emocjonalna i społeczna,
- c. cechy charakteru takie jak: impulsywność, skłonność do zachowań ryzykownych, wysoki poziom lęku i niepokoju,
- d. podatność na wpływy,
- e. niski poziom oczekiwania sukcesu,
- f. duże zapotrzebowanie na stymulację,
- g. sporadycznie występujące zachowania problemowe (zachowania opozycyjne, buntownicze, agresywne),
- h. pozytywne oczekiwania dotyczące skutków picia alkoholu i używania innych substancji.

Rodzinne czynniki ryzyka:

- a. sporadyczna oziębłość w relacjach z rodzicami,
- b. konflikty rodzinne z udziałem dziecka spiętrzające się w czasie długiego pobytu całej rodziny w okresie izolacji,
- c. nieprawidłowa realizacja ról rodzicielskich,
- d. przyzwalające postawy rodziców wobec różnych zachowań problemowych dzieci,
- e. przestępczość, nadużywanie środków psychoaktywnych przez rodziców (sporadyczne przypadki).

Czynniki ryzyka związane ze szkołą:

- a. niepowodzenia w nauce,
- b. negatywny stosunek do szkoły i obowiązków szkolnych
- c. problemy z zachowaniem w szkole.

Czynniki związane z rówieśnikami

- a. obserwowanie u rówieśników stosowania i aprobaty dla używania substancji psychoaktywnych,
- b. rozluźnienie więzi z rówieśnikami,
- c. cyberprzemoc.

Czynniki środowiskowe:

- a. dostępność substancji psychoaktywnych i używek,.

B/ Czynniki chroniące to cechy, sytuacje, warunki i wydarzenia życiowe, które zmniejszają prawdopodobieństwo wystąpienia problemów i zaburzeń. Stanowią one swego rodzaju bufor redukujący wpływ czynników ryzyka, modyfikując ich potencjalny negatywny wpływ, a tym samym zwiększając odporność jednostki na trudne sytuacje życiowe tak, że może lepiej się z nimi zmagać.

Czynniki chroniące indywidualne:

- a. zdolność uczenia się, ciekawość poznawcza,
- b. posiadanie planów i celów życiowych, aspiracje edukacyjne,
- c. zrównoważony temperament, towarzyskość, dobre zdolności adaptacyjne,
- d. sprawne mechanizmy samokontroli (radzenie sobie z negatywnymi emocjami, kontrola impulsów),
- e. poczucie własnej wartości,
- f. wiara we własne możliwości,
- g. optymizm i pogoda ducha,
- h. umiejętności społeczne (porozumiewanie się z innymi w sytuacjach konfliktowych, rozwiązywanie problemów, asertywność, poczucie własnej skuteczności).

Czynniki chroniące rodzinne:

- a. silna więź z rodzicami,
- b. zaangażowanie rodziców w życie i naukę zdalną dziecka,
- c. wsparcie ze strony rodziców, zaspokajanie potrzeb dziecka (emocjonalnych, poznawczych, społecznych i materialnych),
- d. zasady rodzinne, jasne oczekiwania rodziców.

Czynniki chroniące związane ze szkołą:

- a. poczucie przynależności do klasy chociażby przez wspólne spotkania online, wykonywanie zespołowo projektów
- b. pozytywny klimat szkoły i wsparcie nauczycieli,
- c. wymaganie od uczniów odpowiedzialności i udzielania sobie wzajemnej pomocy,
- d. wzmocnienia pozytywne, okazje do przeżycia sukcesu i rozpoznawania własnych osiągnięć.

Czynniki chroniące rówieśnicze:

- a. przynależność do pozytywnej grupy rówieśniczej (rówieśnicy akceptujący normy, z aspiracjami edukacyjnymi, prospołeczni).

Czynniki chroniące środowiskowe:

- a. zaangażowanie w konstruktywną działalność (wolontariat),
- b. przyjazne i bezpieczne sąsiedztwo,
- c. obecność wspierających, mądrych dorosłych.

C/ Dlatego też, nasze badanie koncentrowało się wokół obszarów związanych z:

- a. samopoczuciem dzieci/młodzieży w środowisku szkolny, klasowym,
- b. relacjami z rówieśnikami, rodzicami, nauczycielami,
- c. zainteresowaniami,
- d. obowiązującymi zasadami.

Wnioski i wyniki wywiadów grupowych (dyskusje w klasach) oraz rozmów indywidualnych prowadzonych przez pedagoga i wychowawców z uczniami i rodzicami stanowią podstawę do identyfikacji czynników ryzyka i czynników chroniących, a tym samym wprowadzenia zmian w Programie Wychowawczo-Profilaktycznym na rok szkolny 2024/2025, a także informację do planowania wewnętrznego doskonalenia nauczycieli oraz oceny skuteczności i adekwatności podejmowanych działań w zakresie opieki i wychowania w poprzednim roku szkolnym.

3. Metody badawcze:

Analiza dokumentów:

- a. diagnozy powyższej problematyki z poprzedniego roku szkolnego;
- b. sprawozdań wychowawców klas o sytuacji wychowawczej po zakończeniu roku szkolnego 2023/2024;
- c. oceny sytuacji wychowawczej na podstawie sprawozdań wychowawców klas i sprawozdania pedagoga szkolnego;
- d. analizy potrzeb w zakresie świadczenia pomocy psychologiczno-pedagogicznej – liczba opinii i orzeczeń wydanych przez PPP SPPP i NPPP na początku roku szkolnego 2024/2025 oraz wniosków uprawnionych podmiotów do objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną;
- e. sprawozdania z pracy Zespołu Wychowawczego i działalności wychowawczo – profilaktycznej w Zespole Szkół nr 26 w Warszawie w roku szkolnym 2023/2024;
- f. ewaluacji wcześniejszego programu wychowawczo – profilaktycznego realizowanego w roku szkolnym 2023/2024;
- g. wniosków z pracy zespołów zadaniowych, zespołów przedmiotowych itp.;
- h. analizy strony internetowej szkoły;
- i. wyników nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez Dyrektora.

Metody dialogowe –ankiety i pogłębione wywiady z rodzicami prowadzone przez pedagoga, psychologa szkolnego i wychowawców.

4. Analiza jakościowa i ilościowa pozyskanych informacji w trakcie analizy

a. Socjodemograficzna charakterystyka uczniów i ich rodzin:

- Liczba uczniów ZS Nr 26 ogółem wynosi 613 tj. o 98 uczniów mniej niż w ubiegłym roku szkolnym. W klasach pierwszych jest 145; w klasach drugich 156; w klasach trzecich 135; w klasach czwartych 106; i w klasach piątych 71 uczniów;

- obcokrajowcy stanowią 14,1 % wszystkich uczniów (91 osób). Największą grupę stanowią uczniowie narodowości ukraińskiej – 69 (75,8%) następnie białoruskiej 13 uczniów (14,2%); 5 uczniów (5,4%) reprezentują inne narodowości. Rozkład tych uczniów w poszczególnych klasach przedstawia się następująco: klasy pierwsze 52 uczniów; klasy drugie 22 uczniów; klasy trzecie 9 uczniów; klasy czwarte 7 uczniów i klasy piąte jeden uczeń.
- 95 uczniów powtarza klasę (15,4% w roku ubiegłym było to 11%) i jest to wzrost w stosunku do roku ubiegłego o 16 uczniów. W rozbiciu na poziomy klas największą grupę powtarzających rok stanowią uczniowie klas pierwszych (59 uczniów jest to 40,1% uczniów klas pierwszych). Kolejna grupa to uczniowie klas czwartych 18 uczniów; dalej klasy trzecie 11 uczniów; później klasy drugie 7 uczniów i zero drugorocznych w klasach piątych. (Wyniki uzyskane z ankiet właściwie pokrywają się z danymi uzyskanymi z analizy dokumentów)
- 129 (21%) uczniów naszej szkoły posiada opinie z poradni psychologiczno-pedagogicznej. Jest to o 28 uczniów mniej niż w roku ubiegłym, jednak wartość procentowa wynosząca 21% pozostaje na poziomie niezmiennym.
- 24 (w stosunku do roku szkolnego 2023/2024 jest to wzrost o 100% i stanowi to 4% wszystkich uczniów – w roku 2023/2024 1,7%) uczniów posiada orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, dla tych uczniów zostały opracowane indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne; uczniowie ci uczęszczają na zajęcia rewalidacyjne;
- 25 uczniów realizuje naukę w formie nauczania indywidualnego, a 7 ma zorganizowane indywidualne zajęcia z nauczycielem w ramach zindywidualizowanej ścieżki kształcenia czy wniosków z IPET.
- 11 (1,7%) uczniów posiada orzeczenia o niepełnosprawności;
- 31% pierwszoklasistów i 44 % uczniów klas starszych przyznaje się do celowych sporadycznych wagarów polegających na opuszczeniu pojedynczej lekcji, natomiast 29% pierwszoklasistów i 56% uczniów klas starszych przyznaje się do celowych całodniowych wagarów
- 26% uczniów wychowywanych jest przez samotnych rodziców (wzrost o 5% w stosunku do roku ubiegłego);
- 24% uczniów posiada rodzeństwo;
- 90% uczniów klas pierwszych i 73 % uczniów klas starszych stwierdza, że ma dobry kontakt ze swoimi rodzicami; tymczasem 99% rodziców deklaruje, że jest zawsze lub prawie zawsze dostępne dla swojego dziecka. Wyniki te są prawie identyczne z wynikami ubiegłorocznymi.
- 86% rodziców postrzega szkołę jako miejsce bezpieczne dla swojego dziecka i jest to 4% wzrost zaufania rodziców do szkoły w stosunku do roku ubiegłego. podobnie wypowiadają się w tej kwestii nauczyciele(90%)
- 84% (90%) rodziców uważa, że ich dzieci mają dużą świadomość dotyczącą ochrony przed używkami;
- 99% (90%) rodziców uznają, że ich dzieci znają zasady akceptowane społecznie nie sprawia problemów wychowawczych;

- 48% rodziców uważa, że wśród kolegów ich dziecka nie ma takich, których zachowanie ich niepokoi jest to 6% spadek zaufania rodziców uczniów do ich kolegów w stosunku do roku ubiegłego
- 42% uczniów klas pierwszych i 52% uczniów klas starszych przyznaje, że wśród kolegów ma osoby na których może polegać, liczyć i jest to 10% spadek zaufania do kolegów w stosunku do roku ubiegłego (47% do 57% w roku 2023)
- na tym samym poziomie co w roku ubiegłym utrzymuje się sytuacja mentora w życiu uczniów (64,5% w 2024 do 65% w 2023r.). 63% pierwszoklasistów i 66% starszych uczniów przyznaje, że ma osobę dorosłą (poza rodzicami) na której pomoc może zawsze liczyć;
- Odnotować należy wzrost zaufania młodzieży do wiary (69,5 % do 77% w roku ubiegłym). 73% uczniów klas pierwszych i 66% uczniów klas starszych przyznaje, że w ich życiu wiara jest mało ważna lub nieważna;
- 81% uczniów stwierdza, że w ich domach nie dochodzi do konfliktów pod wpływem alkoholu. Jednak 3% pierwszoklasistów i 12% uczniów klas starszych przyznaje że do takich konfliktów dochodzi rzadko a 14 % uczniów klas starszych wskazuje, że takie konflikty są częste w ich domach
- 62% uczniów zaprzecza aby w ciągu ostatniego roku przebywali w towarzystwie w którym używano narkotyków. Kategorycznie zaprzecza temu 84% pierwszoklasistów i 61% uczniów starszych. Do częstych kontaktów z takim towarzystwem przyznaje się 3 % pierwszoklasistów i 18% uczniów klas starszych Natomiast 93% pierwszoklasistów neguje zażywanie narkotyków i innych używek, wśród starszych uczniów jest to już tylko 68%. temat narkotyków porusza podczas lekcji 75% nauczycieli.
- nauczyciele w większości posiadają wiedzę na temat uczniów palących papierosy (87%), gorzej jest z informacjami dotyczącymi innych używek.
- 90% nauczycieli uważa, że w szkole są jasno określone zasady postępowania uczniów
- 60% nauczycieli określa swoich uczniów jako tych którzy nie stwarzają problemów wychowawczych, jednak aż 35% uważa, że takich uczniów w naszej szkole jest dużo.
- wielu nauczycieli (75%) widzi wśród swoich uczniów takich , którzy są odtrąceni, wykluczeni przez rówieśników. 95% nauczycieli deklaruje swoją stałą dostępność dla ucznia.

b. Posumowanie:

Zdecydowana większość uczniów naszej szkoły wychowuje się w pełnych rodzinach. Uczniowie i rodzice mają ze sobą dobry kontakt i czas dla siebie. Rodzice naszych uczniów w zdecydowanej większości posiadają wykształcenie wyższe lub średnie. Uczniowie posiadają kolegów, nie czują się odtrąceni, a większość ma osoby którym można się zwierzyć i prosić o poradę. W domach uczniów nie dochodzi do awantur pod wpływem alkoholu. Uczniowie w większości zaprzeczają aby mieli kontakty z towarzystwem w którym używa się alkoholu lub innych substancji odurzających. Tak jak w latach ubiegłych wiara nie stanowi ważnego aspektu życia w rodzinach uczniów.

Rodzice mają duże zaufanie do szkoły, uważają ją za miejsce bezpieczne dla swoich dzieci.

Wg nich uczniowie znają zasady społecznego postępowania, jednak widzą też, że towarzystwo rówieśnicze nie jest do końca bezpieczne dla ich dzieci.

Pomimo spadku ogólnej liczby uczniów w szkole, wskaźniki procentowe wykazują wzrost w stosunku do ubiegłego roku szkolnego.

Widoczny jest wzrost liczby uczniów nieposiadających polskiego obywatelstwa. Trudno nie zauważyć znaczącego wzrostu liczby uczniów powtarzających klasę zwłaszcza w klasach pierwszych. Powiększyło się też grono uczniów wymagających objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną na terenie szkoły.

Nadal problemem szkoły jest wysoka absencja uczniów.

5. Wnioski z analizy danych:

Mając na uwadze przytoczone powyżej dane, a także analizę dokumentacji, rozmów itp. można wyodrębnić główne czynniki ryzyka i czynniki chroniące dotyczące naszego środowiska szkolnego.

Do czynników chroniących możemy zaliczyć:

- a. wysoki stopień poczucia bezpieczeństwa deklarowane przez nauczycieli, rodziców i uczniów;
- b. szeroka oferta zajęć pozalekcyjnych i specjalistycznych;
- c. wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa dzięki rozbudowanemu monitoringowi wizyjnemu oraz możliwości konsultacji z nauczycielami i specjalistami w godzinach popołudniowych;
- d. wsparcie ze strony specjalistów szkolnych: pedagoga i psychologa z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej nr 9 w Warszawie oraz pielęgniarki szkolnej;
- e. większość uczniów odczuwa wsparcie i pomoc ze strony swoich rodziców/opiekunów;
- f. dla zdecydowanej większości uczniów rodzina zajmuje czołowe miejsce w ich hierarchii wartości;
- g. w przeważającej większości uczniowie mają dobry kontakt ze swoimi wychowawcami, dobrze czują się w szkole i w klasie;
- h. duża grupa uczniów ma pozytywne nastawienie wobec szkoły i nauki;
- i. nasi uczniowie wykazują dużą wrażliwość społeczną, angażując się w organizowane w Szkole akcje charytatywne, działania wolontariatu itp.;
- j. szkoła zdecydowanie nie akceptuje przemocy, stara się ją wyeliminować reagując na jej przejawy, przestrzegając procedur, podejmując różnorodne działania w ramach realizowanych projektów i akcji;
- k. szkoła jest zadbane, czysta i na bieżąco modernizowana.

Czynniki ryzyka w naszym środowisku:

- 1) duża grupa uczniów naszej szkoły ma swobodny, niekontrolowany dostęp do cyberprzestrzeni w domu rodzinnym;
- 2) duża grupa uczniów drugorocznych
- 3) frekwencja uczniów na zajęciach szkolnych
- 4) uczniowie używający papierosów

- 5) wzrost grupy uczniów obcego pochodzenia
- 6) część rodziców nie przejawia zainteresowania sprawami dotyczącymi ich dzieci, w zbyt małym stopniu angażuje się w pomoc dzieciom w pokonywaniu pojawiających się trudności.

6. Zalecenia i rekomendacje do Programy wychowawczo – profilaktycznego

1/ Zespół zaleca w ramach działalności stymulującej wzrost czynników chroniących:

- a. zwiększenie poczucia akceptacji uczniów w społeczności szkolnej;
- b. wzrost umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów;
- c. zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego;
- d. zwiększenie kompetencji w zakresie udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej, a także wychowawczych i profilaktycznych nauczycieli i wychowawców;
- e. wzrost kompetencji wychowawczych rodziców;
- f. wzrost aktywności rodziców w procesach podejmowania decyzji w szkole i placówce oraz w ważnych wydarzeniach i działaniach na rzecz tworzenia bezpiecznej i przyjaznej szkoły,
- g. uspołecznianie szkoły przez większą aktywność nauczycieli, wychowawców, rodziców, uczniów na rzecz szkoły;
- h. zwiększenie otwartości szkoły na współpracę z instytucjami i podmiotami, które mogą wspierać działania szkoły w środowisku.

2/ Zespół rekomenduje wprowadzenie do Programu wychowawczo-profilaktycznego poniższej tematyki:

Cel szczegółowy nr 1: *Kreowanie zdrowego, bezpiecznego i przyjaznego środowiska szkoły*

Rekomendowane zadania:

- a. prowadzenie zajęć integrujących w klasach;
- b. upowszechnianie idei akceptacji różnorodności uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, odmiennych kulturowo i językowo, wielojęzycznych oraz idei bezpiecznej i efektywnej edukacji włączającej uczniów z niepełnosprawnościami;
- c. organizowanie i udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole i w odpowiednich placówkach dla uczniów, rodziców, nauczycieli;
- d. upowszechnianie programów edukacyjnych i działań alternatywnych do zachowań ryzykownych, rozwijających umiejętności psychologiczne i społeczne uczniów, promowanie wolontariatu;
- e. angażowanie uczniów w procesy podejmowania decyzji w szkole i placówce, aktywizacja samorządu uczniowskiego i innych form działalności uczniowskiej;

- f. doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
- g. doskonalenie umiejętności nauczycieli i specjalistów oraz innych pracowników szkoły w zakresie bezpiecznego funkcjonowania w szkole uczniów, w tym uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, oraz prowadzenie edukacji uczniów w tym zakresie;
- h. upowszechnianie programów edukacyjnych i szkoleń rozwijających kompetencje wychowawcze rodziców;
- i. włączanie rodziców w procesy podejmowania decyzji w szkole oraz w ważne wydarzenia i działania na rzecz tworzenia bezpiecznej i przyjaznej szkoły;
- j. tworzenie warunków do uspołeczniania szkoły i poszerzania współpracy z instytucjami i podmiotami, które mogą wspierać działania szkoły w środowisku lokalnym.

Cel szczegółowy nr 2: *Zapobieganie problemom i zrachowaniom problemowym uczniów.*

2.1. Profilaktyka agresji i przemocy, w tym cyberprzemocy

Rekomendowane zadania:

- a. podtrzymywanie pozytywnych tradycji szkoły, przekazywanie wartości społecznych i norm prospołecznych;
- b. upowszechnianie pomocy koleżeńskiej w nauce;
- c. prowadzenie zajęć z zakresu edukacji prawnej dla uczniów, dotyczących m.in. konsekwencji prawnych stosowania różnych form przemocy;
- d. opracowanie i upowszechnianie materiałów metodycznych dla nauczycieli do prowadzenia działań z zakresu przeciwdziałania przemocy, w tym cyberprzemocy;
- e. doskonalenie nauczycieli z zakresu przeciwdziałania agresji i przemocy rówieśniczej, w tym cyberprzemocy, rozwiązywania konfliktów, podejmowania interwencji profilaktycznych, reagowania w sytuacjach kryzysowych;
- f. stosowanie procedury reagowania w sytuacjach kryzysowych, w tym związanych z wystąpieniem przemocy w szkole;
- g. współpraca szkoły z policją i strażą miejską w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa oraz na terenie szkoły.

2.2. Przeciwdziałanie używaniu substancji psychoaktywnych przez uczniów oraz profilaktyka uzależnienia od gier komputerowych, Internetu, hazardu.

Rekomendowane zadania:

- a. monitorowanie rozpowszechnienia używania substancji psychoaktywnych przez uczniów, w tym środków zastępczych i leków wydawanych bez wskazań lekarza używanych w celach pozamedycznych;
- b. realizacja edukacji zdrowotnej w szkole w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom;

- c. wdrożenie programu profilaktyki uzależnień z zakresu profilaktyki uniwersalnej, rekomendowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej;
- d. udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole w zakresie profilaktyki uzależnień,
- e. zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, ze szczególnym zwróceniem uwagi na rozwijanie ich pasji i zainteresowań w ramach zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych;
- f. podnoszenie kompetencji nauczycieli w zakresie profilaktyki uzależnień;
- g. rozwijanie kompetencji wychowawczych i profilaktycznych rodziców w zakresie przeciwdziałania narkomanii;
- h. opracowanie i upowszechnianie publikacji i materiałów kierowanych do rodziców na temat ryzyka używania substancji psychoaktywnych;
- i. współpraca szkoły z instytucjami i podmiotami, które mogą wspierać działania szkoły na rzecz przeciwdziałania narkomanii w środowisku lokalnym.

2.3. Kształtowanie umiejętności uczniów w zakresie prawidłowego funkcjonowania w środowisku cyfrowym, w szczególności w środowisku tzw. nowych mediów.

Rekomendowane zadania:

- a. upowszechnianie przeznaczonych dla uczniów i rodziców materiałów edukacyjnych dotyczących odpowiedzialnego i bezpiecznego korzystania z nowych mediów, Internetu oraz sposobów reagowania w sytuacjach zagrożenia;
- b. opracowanie i upowszechnianie materiałów metodycznych dla nauczycieli dotyczących bezpiecznego korzystania z nowych mediów przez uczniów;
- c. upowszechnianie informacji o punktach konsultacyjnych i liniach pomocowych dla uczniów, w których można zgłaszać przypadki niebezpiecznych zdarzeń w Internecie;
- d. współpraca z rodzicami uczniów w zakresie bezpiecznego korzystania z nowych mediów przez ich dzieci

2.4. Rozwiązywanie kryzysów rozwojowych i życiowych uczniów, m.in. związanych z wyjazdem rodziców za granicę w celach zarobkowych, a także przemocą w rodzinie.

Rekomendowane zadania:

- a. monitorowanie sytuacji uczniów związanej z wyjazdem rodziców za granicę w celach zarobkowych i udzielanie im różnych form wsparcia w zakresie rozwoju emocjonalnego, poznawczego i społecznego;
- b. uwzględnienie tematyki przeciwdziałania przemocy w działalności szkoły;
- c. doskonalenie kompetencji nauczycieli oraz specjalistów zatrudnionych w szkole w zakresie udzielania pomocy uczniom z problemami rozwojowymi i życiowymi;

- d. doskonalenie kompetencji nauczycieli w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i stosowania procedury „Niebieskie Karty”;
- e. udostępnianie rodzicom i opiekunom materiałów informacyjnych i edukacyjnych na tematy związane z kryzysami rozwojowymi i życiowymi młodzieży.

Cel szczegółowy nr 3: *Promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży.*

Rekomendowane zadania:

- a. upowszechnianie i realizacja w szkole programów służących promocji zdrowego stylu życia;
- b. organizowanie i wspieranie działań służących promocji zdrowego stylu życia;
- c. podejmowanie działań w celu zwiększenia zaangażowania uczniów w zajęcia wychowania fizycznego;
- d. zagospodarowanie czasu wolnego ze szczególnym uwzględnieniem aktywności fizycznej w szkole i poza nią;
- e. monitorowanie dostępności do profilaktycznej opieki zdrowotnej uczniów,
- f. podnoszenie kompetencji nauczycieli w zakresie realizacji edukacji zdrowotnej;
- g. opracowanie i upowszechnianie materiałów z zakresu edukacji zdrowotnej skierowanych do nauczycieli i rodziców.

7. Inne źródła informacji do wprowadzenia zmian/modyfikacji w Programie Wychowawczo-Profilaktycznym.

A. Wypis z kierunków polityki oświatowej państwa.

Pani Ministra Edukacji i Nauki w piśmie z dnia 12 czerwca 2024 r. DKOTC-WNP.4092.3.2024.AMA wskazała najważniejsze kierunki polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2024/25. Są to między innymi:

1. Edukacja prozdrowotna w szkole - kształtowanie zachowań służących zdrowiu, rozwijanie sprawności fizycznej i nawyku aktywności ruchowej, nauka udzielania pierwszej pomocy.
2. Szkoła miejscem edukacji obywatelskiej, kształtowania postaw społecznych i patriotycznych, odpowiedzialności za region i ojczyznę. Edukacja dla bezpieczeństwa i proobronna.
3. Wspieranie dobrostanu dzieci i młodzieży, ich zdrowia psychicznego. Rozwijanie u uczniów i wychowanków empatii i wrażliwości na potrzeby innych. Podnoszenie jakości edukacji włączającej i umiejętności pracy z zespołem zróżnicowanym.
4. Wspieranie rozwoju umiejętności cyfrowych uczniów i nauczycieli, ze szczególnym uwzględnieniem bezpiecznego poruszania się w sieci oraz krytycznej analizy informacji dostępnych w Internecie. Poprawne metodycznie wykorzystywanie przez nauczycieli

narzędzi i materiałów dostępnych w sieci, w szczególności opartych na sztucznej inteligencji, korzystanie z zasobów Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej.

5. Kształtowanie myślenia analitycznego poprzez interdyscyplinarne podejście do nauczania przedmiotów przyrodniczych i ścisłych oraz poprzez pogłębianie umiejętności matematycznych w kształceniu ogólnym.
6. Wspieranie rozwoju umiejętności zawodowych oraz umiejętności uczenia się przez całe życie poprzez wzmocnienie współpracy szkół i placówek z pracodawcami oraz z instytucjami regionalnymi.
7. Praca z uczniem z doświadczeniem migracyjnym, w tym w zakresie nauczania języka polskiego jako języka obcego.

Barbara Nowacka

Minister Edukacji

/ – podpisano cyfrowo/